

Účinkuje soubor Konvergence:

Zuzana Bandúrová – flétna

Jiří Mráz – klarinet

Matěj Vlk – housle

Ondřej Štochl – viola

Helena Velická – violoncello

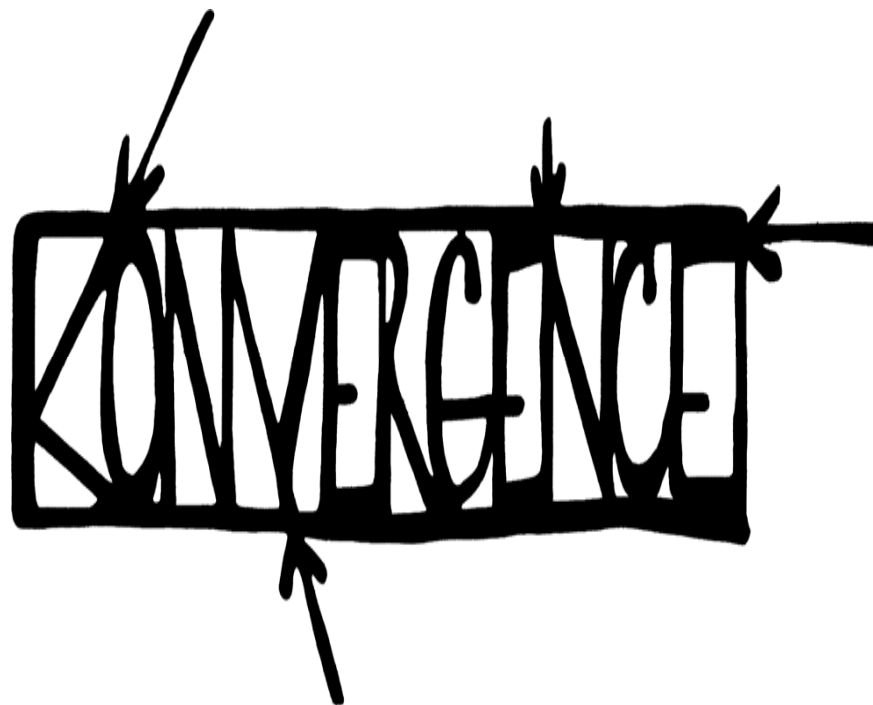
Ondřej Melecký – kontrabas

Jan Triebenekl – trombon

Eva Hutýrová – klavír

Tomáš Pálka, Michaela Plachká – recitace

Jan Rybář – dirigent

Příští koncert sdružení KONVERGENCE:

6. 4. 2009 – H. Bartoň, F. Lukáš, S. Claren, J. Rybář, M. Keller (kostel sv. Vavřince)

Bližší informace naleznete na: www.konvergence.org

Další odkazy:

www.ondrejstochl.info

www.wisiart.com

www.atemporevue.cz

Tento koncert se koná díky finančním podporám:

Ministerstvo kultury ČR

Nadace Gideona Kleina

Nadace Českého Hudebního Fondu

Nadace Ochranného Svazu Autorského

Nadace Život umělce

8.12.2008, 20:30

kostel sv. Vavřince, Praha

08' KONVERGENCE

No.5

PROGRAM KONCERTU:

- MICHAELA PLACHKÁ** *FOR VIOLIN, VIOLA, VIOLONCELLO*
(2006)
- MARIE SOMMEROVÁ** *KNIHA NOCÍ*
(2008)
- ONDŘEJ ŠTOCHL** *ŠESTERO POHÁDEK PRO MARKÉTKU*
(2006)
- TOMÁŠ PÁLKA** *LES GOUTTES*
(2006)
- JIŘÍ KADERÁBEK** *JOIE SUR TERRE*
(2006)
- GÉRARD GRISEY** *PÉRIODES*
(1974)

MICHAELA PLACHKÁ FOR VIOLIN, VIOLA, VIOLONCELLO

Trio vzniklo v létě 2006 na kurzech v rakouském Mürzzuschlagu. Bylo inspirováno echem tyrolských Alp a myšlenkou vzájemnosti, která může vzniknout pouze mezi členy jedné rodiny či domácnosti. Nástroje tedy vidím jako trojčlennou rodinu, která si mezi sebou předává jakousi pomyslnou štafetu. Vzniká tření a napětí, které se uvolní v poklidné až meditativní ploše. Ta je přeneseně zároveň i echem předchozích událostí. V poslední části skladby napětí znova kumuluje až do závěrečného vyvanutí. Skladba je vyjádřena ve zhuštěné informaci. Významnou úlohu hraje prvek barvy. Pro harmonickou stavbu je typické přesunování tonálního centra.

MARIE SOMMEROVÁ KNIHA NOCÍ

Při čtení stejnojmenné knihy francouzské spisovatelky Sylvie Germain jsem si až do poslední chvíle nebyla jistá, zda se jedná o pohádku, román, fantazii nebo jen jakési surrealistické obrazy. Zážitek z četby jsem nemohla jinak než využít pro vytvoření hudebního protipólu, který by onu ponurou, fantaskní a doslova nocturnovou atmosféru vylíčil v tónech. Stejně jako knižní podoba obsahuje i kompozice šest částí. Ty se snaží hudebně zachytit mnou vybrané úseky z kapitol. Skladba vznikla na objednávku hudební organizace World Music Art pro koncert laureátů – studentů Hudebního Gymnázia Jana Nerudy. Po nedávném, velmi zdařilém provedení v premiéře můj muž dostal nápad dát

textům aktivnější úlohu v podobě recitace. Taková myšlenka mě zaujala, a tak jsem se ji při této příležitosti rozhodla zrealizovat.

I. Noc vody

Neznali z lidí o nic víc než ze sebe samých – hrubé útržky vyvstávající z tváří a těl na pozadí neproniknutelných temnot. Mezi sebou hovořili ještě mň, a sami k sobě vůbec ne.

Jejich slova totiž vždycky provázela disharmonická ozvěna jakéhosi příliš hlubokého ticha.

II. Noc země

Brzo byli už jen kousek od sebe a obcházeli v kruzích stále menších. Nakonec chodili už jen v kruhu měsíčního světla a tak blízko sebe, že se jeden skoro dotýkal stínu toho druhého.

Tanec ustal ve chvíli, kdy vlk šlápl do mužova stínu. Rázem znehybněl, zaskučel, stáhl uši k hlavě a schoulil se na zem.

III. Noc růží

Líčila neuvěřitelné věci – tisíce lidí, koně, a také podivné stroje podobné nosorožcům z laterny magiky, jak vybuchují, rozpadají se na kusy v bahně. A obrovské kovové ptáky útočící střemhlav v ohňostrojích plamenů na zemi, města, silnice. A její hrůzou a slzami vybledlé oči den za dnem víc ztrácely barvu, až byly nakonec docela průhledné.

IV. Noc krve

A každé z jím vynalezených slov dodávalo věcem nový vzhled a tvar; jména zastřela věci hliněnou mázdrou, do níž už se otiskovala hra podobnosti a matných rozdílů. Každé slovo chová proto v záhybech své skladby vlny odlesků a ozvěn a každé se rozechvívá voláním, které k němu vystřelují jiná slova.

V. Noc popela

Alma zpívala jako maličké děcko, v očích nepřičetný pohled. Křikli na ni, aby zmlkla, ale zpívala dál.

„Jsem u své maminky zářivá růže

Jsem krásná holčička

Nosím červené dřeváky

Peníze po kapsách

Víno v lahvích“

VI. Jediná noc

Poslední slovo neexistuje. Neexistuje poslední jméno, poslední výkřik.

Knihy se obrátily. Pustí listy nazpátek, polenoší si a pak začne znovu. Novými slovy, novými jmény.

ONDŘEJ ŠTOCHL ŠESTERO POHÁDEK PRO MARKÉTKU

Skladba vznikala jakoby normálně - měl jsem nějaký kompoziční plán, tektonické či instrumentační nápady a měl jsem pro tuto skladbu vypracovaný harmonický svět. Výsledný tvar mě ale zpočátku překvapoval. Nevěděl jsem sám čím – nebyl jsem si vědom nějaké úmyslné a výrazné změny svých vyjadřovacích prostředků. Něco ale bylo přesto jinak než dřív, a to zejména ve chvíli když jsem cítil, že ten který úsek nabývá své zralé podoby. Vysloveně jsem čekal na situaci, ve které se mi již vzniklé fragmenty nové skladby začnou samy od sebe vybavovat. Stalo se to právě při komunikaci s nejmladším členem naší rodiny. Když jsem Markétku sledoval při jakékoli činnosti a hledal v jejím jednání nějakou logiku, vždycky se zachovala tak, jak se to snad ani nedalo čekat. Jak jsem se postupně učil orientovat v jejím mikrosvětě, v tom koloběhu všeho, co je pro ni důležité, umožnilo mi to pochopit co je ženské myšlení v té nejfatálnější podobě.

Pochopil jsem, odkud vítr vane. Postupně se mi objasnila příčina všech zdánlivých nelogismů, které se mi ve skladbě objevovaly, ale o kterých jsem věděl, že je tak stejně nechám, protože se mi zkrátka líbily. Teprve až když jsem měl skladbu téměř hotovou, bylo mi dáno racionálně uchopit většinu z toho, co jsem do kompozice vložil intuitivně. Všech šest větiček je tedy o dorozumění s človíčkem, který mi ještě neumí odpovědět. Ale o to pozorněji naslouchá a svým jednáním dává jasně najevo, jak chápe, co cítí, co si myslí a hlavně, do jakých celků se mu všechny ty střípky ukládají a jaké vazby mezi nimi vznikají.

TOMÁŠ PÁLKA LES GOUTTES

Tato kompozice pro sólový klavír je patrně nejsubtilnější skladbou, jakou jsem kdy napsal. „Krajkou“ zde není zamýšleno jakési přizdobování ve smyslu ornamentiky. Spíše jsem měl na mysli určitý jemně se proměňující tvar, tvar až kubisticky strohý. Jako bychom nahlíželi do mikroskopické struktury samotného ornamentu a promítali jej ve zpomalených časových a prostorových dimenzích. Skladba je současně jednou z mých prvních důsledně seriálních kompozic. Od seriálních postupů jsem se odchytil v době studií na AMU v Praze, přičemž však ještě na konzervatoři v Brně šlo o techniku, kterou jsem se podrobně zabýval. Chtěl jsem nejen znovu objevit její možnosti a krásu, ale použít ji rovněž jako kód fragmentu (fraktálu), jehož struktura se v ornamentu (krajce) neustále opakuje.

JIŘÍ KADEŘÁBEK JOIE SUR TERRE

Jiří Kadeřábek vystudoval skladbu na Konzervatoři Jaroslava Ježka v Praze a Akademii múzických umění v Praze, kde v současné době pokračuje v doktorském studiu. Zúčastnil se několika skladatelských workshopů, pobytů i soukromých konzultací v České Republice, Francii a Itálii. Letošní školní rok je stážistou na Royal Conservatoire v Haagu. Ve své hudbě často konfrontuje různé stylové přístupy či dokonce integruje do svých skladeb útržky např. pop-music či

citáty historické hudby. Pracuje rovněž s nahrávanými reálnými zvuky, zakomponovanými do hudební struktury, někdy využívá určité divadelní prvky. Poslední dobou do provedení svých skladeb opět zapojuje sebe jako dirigenta, zpěváka či hráče na klávesové nástroje.

www.jirikaderabek.com

Radost na Zemi

Objeví se úsvit

Bůh nás přichází spasit

Tak zní v českém překladu slova duchovního popěvku „Joie sur Terre,“ který jsem slyšel na adventní mši v pařížském Notre Dame. Do chrámu bylo v tu chvíli namačkáno obrovské množství lidí nejrůznějšího věku, vzezření i ras, kteří v kontrastu k tomu v naprosté jednotě zpívali. Polohlasem, civilně a zároveň se společným neopakovatelným výrazem. V mé skladbě je rozmanitost a nesourodost vyjádřena mnohými citacemi charakteristických prvků hudby různých historických období a žánrů, v často až bizarních a komických souvislostech. Duchovní rozměr představuje právě onen popěvek, který se už od samého začátku nenápadně přikrádá, aby do něj nakonec všechno hudební dění neodvratně vyústilo.

GÉRARD GRISEY PÉRIODES

Skladba Périodes Gérarda Griseyho sestává z neustálého střídání tří period, které jsou analogické k dýchacímu ústrojí: vdechování, vydechování a klid. V celé skladbě se nachází čtyři dlouhé periody, jejichž základní harmonická (aliquotní) řada vychází z fundamentálního tónu E. Každý klidový úsek je vystaven z buňky náležící k této harmonické škále, která vykonává skutečnou sílu přitažlivosti a odpuzování ve vývoji zvuku. Každá buňka se skládá z "mikrofonických" elementů, které jsou postupně proměňovány a zesilovány do maximálního napětí a složitosti. Tento stav koresponduje s vdechováním. Poté zpravidla následuje další stav korespondující s vydechováním. Po vrcholu, ke kterému nás dovedl stav vdechování, vstupujeme do sféry přitažlivosti buňky, která bude následovat. Navracíme se postupně do klidového stavu a jednoduchosti. Další buňka generovaná ve stavu klidu vytvoří novou periodu a skladba pokračuje dále.

Kompozice /Périodes/ je jednou prvních skladeb takzvaného spektrálního, tedy kompozičního stylu vycházejícího z přirozené alikvotní řady. Zároveň je druhou částí (i když zkomponovanou nejdříve) Griseyho velkolepého komorně-orchestrálního cyklu Les Espaces Acoustiques. Tento cyklus, začínající dvacetiminutovým Prologem pro sólovou violu, postupně pokračuje přes Périodes, Partiels pro 18 hráčů, orchestrální Modulation a Transitoires, až po finální Epilog pro violu, čtyři lesní rohy a orchestr. Skladby je samozřejmě možno provozovat i samostatně, avšak při provedení celého cyklu se hraji za sebou attacca. Každá ze skladeb je pak speciálně ukončená autorem pro případ samostatného provozování. Périodes tak v podstatě končí segmentem v hlubokém kontrabasu, kterým začínají právě Partiels.

/Jan Rybář/